

УДК 371.31:004(44)

І.М. Дуніна, Горлівський державний педагогічний інститут іноземних мов

ПЛАТФОРМИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В УНІВЕРСИТЕТАХ ФРАНЦІЇ

Дуніна І.М.

Платформи дистанційного навчання в університетах Франції

В статті подано загальну характеристику платформ дистанційного навчання, описані можливості їх використання учасниками дистанційного навчання (викладачем, студентом, адміністратором) та особливості вибору платформи для конкретної установи. Дано загальний опис платформ, які використовуються в університетах Франції.

Ключові слова: платформа, співробітництво, Інтернет, засоби навчання, інтерактивність, комунікація.

Дунина И.М.

Платформы дистанционного обучения в университетах Франции

В статье даются основные характеристики платформ дистанционного обучения, описываются возможности их использования участниками дистанционного обучения (преподавателем, студентом, администратором) и особенности выбора платформы для конкретной организации. Также дается краткое описание платформ, которые используются в университетах Франции.

Ключевые слова: платформа, сотрудничество, Интернет, средства обучения, интерактивность, коммуникация.

Термін «платформа» почав застосовуватись стосовно навчання у словнику не так давно, а саме після проникнення Інтернет-технологій у сферу навчання. В Європі вже з кінця 80-х років застосовують різні платформи підтримки дистанційного навчання (Moodle, Pleiad, Promethee, WebCT, LearningSpace, Claroline, ACOLAD, Ganesha, VirtualU та інші). В більшості університетів Франції для розробки та впровадження дистанційного навчання використовується певна платформа, яка дає можливість інтегрувати та розповсюджувати он-лайн освіту.

Французькі дослідники багато уваги приділяють вивченню особливостей різних платформ, можливостей їх застосування в дистанційному навчанні

(Е. Екутен, А. Прижан, К. Деспре, К. Моне, П. Абу, М. Пелей, Е. Гуаяр, Л. Убассі, М. Макрель-Росель та інші). В 2000 році організаціями ORAVER (Обсерваторією ресурсів для навчання) та ORAVER Préau (організацією, що займається розвитком технологій інформації та комунікації для освіти) були здійснені два важливі технічні та педагогічні порівняльні дослідження головних платформ теленавчання.

В Україні також є праці, присвячені використанню платформ дистанційного навчання (дослідження В. Валуйського, І. Малюкової, М. Львова тощо). П. Голобородько, І. Коржик, О. Кузнєцов, О. Толстобров, В. Артеменко, Є. Смирнова-Трибульська вивчають дистанційне навчання з використанням системи MOODLE, Н. Куссуль, А. Лавренюк, А. Сидоренко, С. Скакун досліджують можливості використання платформи LearningSpace в дистанційному навчанні, О. Бунятян – платформи MICROSOFT CLASS SERVER.

Оскільки одним із стратегічних напрямів реформування освітньої системи України є активне використання інформаційних та комунікаційних технологій, розвиток дистанційного навчання та інтеграція до європейської системи освіти, вважаємо доречним зупинитися на досвіді Франції, яка вже давно використовує дистанційне навчання в своїй освітній системі. Актуальність дослідження застосування платформ дистанційного навчання в університетах Франції підтверджується також тим фактом, що досвід України в цій сфері є невеликим.

Отже, мета цього дослідження описати особливості та можливості використання платформ дистанційного навчання в університетах Франції.

Що ж таке платформа дистанційного навчання? Зупинимося на визначенні французьких дослідників Е. Екутена та Л. Убассі. Платформа дистанційного навчання – це програмне забезпечення для підтримки дистанційного навчання, метою якого є створення та управління педагогічним змістом, індивідуалізоване навчання та телетьюторат, воно включає засоби,

необхідні для трьох основних користувачів – викладача, студента, адміністратора [2; 5, с. 34].

Тобто платформа дистанційного навчання – це центральний елемент, навколо якого збираються учасники дистанційної освіти. У цій системі, викладач створює загальний курс навчання, використовуючи мультимедійні педагогічні ресурси, індивідуалізує його до потреб та здібностей кожного учня, та здійснює підтримку діяльності студентів. Студент вивчає в мережі або завантажує педагогічний зміст, що йому рекомендований, організовує свою роботу, виконує вправи, він може бачити еволюцію своєї діяльності на інтерфейсі комп'ютера, виконувати завдання для самооцінки та передавати виконані завдання на перевірку викладачеві. Викладачі та студенти спілкуються індивідуально або в групі, пропонують теми для обговорення й співробітничать при вивченні або створенні загальних документів. Адміністратор забезпечує й підтримує обслуговування системи, управляє доступами та правами викладачів і студентів, створює зв'язки із зовнішніми інформаційними системами (адміністративними документами, каталогами, педагогічними ресурсами тощо). Тобто адміністратор платформи має специфічну роль, яка відрізняється від ролі адміністратора установи [3].

В наш час існує немало платформ для дистанційного навчання і їх кількість не перестає зростати з кожним роком. Платформи можуть бути безкоштовними, платними або орендованими, а також пристосованими чи ні до специфічних потреб організації або установи.

Є різні можливості використання платформ. По-перше, можна взагалі обійтись без платформи. У багатьох випадках, засобів дистанційного спілкування, таких як електронна пошта або відеоконференція, вистачає, щоб здійснювати якісно навчання без платформи [2]. Друге – це експериментальне використання, щоб тестувати засіб і оволодівати вміннями. Третє – практичне використання (наприклад, в дистанційному навчанні) [3]. Саме на цьому ми хочемо зупинитись в нашій статті.

Вибір платформи для дистанційного навчання повинен бути виваженим, потрібно врахувати різні особливості: педагогічні, технічні, економічні, організаційні. До того ж, треба продумати, що очікується від платформи з адміністративної точки зору (управління групами, індивідами, діяльністю) і з погляду створення змісту (чи передбачено створення специфічного змісту або включені вже існуючі продукти). Нарешті, треба відрізнити платформи академічного типу (які мають на меті насамперед управління колективним навчанням, а кінцевою ціллю навчання для студентів є отримання дипломів) і платформи, які сприяють придбанню компетенції для освоєння певної професії [2].

Платформи можуть поєднувати різні засоби. Існує 3 типи платформ: прості платформи, синхронні віртуальні класи, складні платформи.

Прості платформи мають на меті надання он-лайн курсу, вони включають мінімальні асинхронні засоби зв'язку, студенти можуть записуватися на один або кілька модулів / курсів.

Синхронні віртуальні класи – це поєднання синхронних засобів, які імітують клас, але дистанційний. Викладач веде заняття на відстані й дозволяється більше або менше втручання аудиторії.

Складні платформи, крім простих видів діяльності, можуть включати можливість педагогічного проектування та поширення. Деякі з них включають тільки Інтернет-засоби, інші використовуються, щоб управляти стаціонарним та дистанційним навчанням [6].

Завдяки своїм технічним характеристикам, платформи сприяють здійсненню зв'язку між віддаленими людьми; функціонують в Інтернеті та дають можливість вивчати інформацію в мережі; можуть працювати з тренажерами, програмами для тестування; мають можливість функціонувати із засобами виробництва, починаючи від програмного забезпечення текстового редактора до автоматичних пристроїв, створених з педагогічною або іншою метою [3].

Деякі платформи можуть функціонувати не вимагаючи на робочому місці студента іншого програмного забезпечення, крім універсального – програми перегляду Інтернету (Netscape Navigator, Internet Explorer тощо). Тоді як інші платформи пропонують користувачам таке програмне забезпечення і завдяки цьому є можливість використовувати для навчання різні цікаві види діяльності.

Зауважимо однак, що платформи не надають завершених видів діяльності для адміністрації освіти й управління навчанням.

Всі платформи, що з'явилися до 1999 року, пропонували лише види діяльності асинхронного спілкування (форуми, електронні повідомлення); вони не були спрямовані на синхронне спілкування. В 2000 році синхронне спілкування, а саме чати, стали загальними [1, с. 147].

Особливості платформи навчання наступні:

- має педагогічний зміст (текстовий та мультимедійний);
- контролює доступ до ресурсів;
- пропонує педагогічну діяльність;
- спрощує діяльність супроводу та управління навчанням (супровід курсів студентів);
- полегшує управління ресурсами освітніх організацій (управління викладачами, матеріальними та технічними засобами);
- управляє спільнотою студентів;
- дозволяє адміністративне управління документами, притягнутими до навчання (свідоцтво про освіту, наприклад).

У рамках web-технологій платформи пропонують синхронну (у реальному часі) та асинхронну (у відстроченому часі) діяльність.

Найчастіше в дистанційному навчанні в університетах Франції використовуються платформи LearningSpace, TopClass, WebCT, Pleiad, Campus Virtuel, Virtual, Claroline, Ganesha, Moodle, Prométhée.

LearningSpace, TopClass і WebCT – платформи, які пропонують різні види діяльності. Ці платформи мають численні опції й дозволяють різноманітні сценарії використання. Pleiad, Virtual, Campus Virtuel – платформи, що

представляють зручність і функціональність, хоча вони менш модернізовані, ніж попередні. Moodle, Claroline – гарні та функціональні платформи, багаті на ресурси та можливості для дистанційного навчання. Ganesha – платформа, яка сприяє індивідуалізованому навчанню. Всупереч платформам, орієнтованим за змістом (системи управління змістом), Ganesha організовує діяльність і педагогічні ресурси більше навколо студента, ніж навколо курсу [6].

Зазначимо, що в університетах Франції все більш спостерігається тенденція до використання у дистанційному навчанні конкретних платформ. Університет, який надає дистанційну освіту своїм студентам, сам обирає платформу, яка найбільше йому підходить (зважаючи фінансові, організаційні, технічні характеристики кожної платформи).

Позитивним у використанні платформ є сприяння співробітництву між студентами. Але, зазначимо, що в багатьох платформах використовується просте додавання комунікаційних видів діяльності, щоб схилити студентів до спільної праці, припускаючи, що введення засобів спілкування буде досить, щоб відбувалося дійсне співробітництво. Досвід показує, однак, що треба задумувати колективну діяльність навчання й створювати ситуації взаємодопомоги, щоб студенти змогли співробітничати [1, с. 165], а також передбачати види діяльності й умови, сприятливі для появи організованих груп студентів, які дійсно будуть займатися спільною працею.

Негативною тенденцією є те, що видавці платформ часто намагаються ставити педагогічні проблеми на другий план, на перше місце ставиться сумісність зі стандартами й спрощення створення, управління й обслуговування навчання, що для клієнтури свідчить про скорочення витрат.

Іншою негативною тенденцією при використанні платформ є також те, що тьютори використовують в своїй діяльності найчастіше асинхронні засоби спілкування, але не застосовують засоби специфічні, задумані спеціально для дистанційного супроводу. Асинхронні засоби їм дають можливість лише ознайомитися із частинами курсу, переглянутими студентами, але тьютори не

мають ніякої інформації про здійснення діяльності студентами. Сьогодні завдяки розвитку технологій і вдосконаленню платформ є всі шанси це змінити.

Треба зазначити, що в цьому дослідженні ми надали лише загальну характеристику платформ дистанційного навчання, які використовуються університетами Франції. Ця тема потребує подальшого більш конкретного вивчення та розробки практичних рекомендацій для використання платформ у дистанційному навчанні університетами України.

Література

1. **Després C.** Modelisation et conception d'un environnement de suivi pedagogique synchrone d'activites d'apprentissage a distance: Thèse de doctorat... spécialité informatique. Maine, 2002. – 286 p.

2. **Ecoutin E.** Mise en oeuvre des plates-formes pour la formation ouverte et à distance. – Fiche pratique 1: Les utilisations d'une plate-forme. – Paris: Algora, 2001. – Режим доступу: [http://ressources.algora.org/virtual/30/Documents/pdf/utilisation_pf\(1\).pdf](http://ressources.algora.org/virtual/30/Documents/pdf/utilisation_pf(1).pdf).

3. **Ecoutin E.** Mise en oeuvre des plates-formes pour la formation ouverte et à distance. Fiche pratique 4: fonctions d'accompagnement. – Paris: Algora, 2001. – 36 p. – Режим доступу: <http://ressources.algora.org/ressources/environnements/tel/accompagnement.pdf>.

4. **Etude** comparative technique et pédagogique des plates-formes pour la formation ouverte et à distance / Une étude de l'ORAVEP réalisée avec l'appui de la Direction de la Technologie, sous-direction des technologies éducatives, des technologies de l'information et de la Communication du ministère de la recherche et du Fonds Social Européen. – Paris, 2000. – 29 p.

5. **Oubahssi L.** Conception de plates-formes logicielles pour la formation à distance, présentant des propriétés d'adaptabilité à différentes catégories d'utilisateurs et d'interopérabilité avec d'autres environnements logiciels: Thèse de doctorat ... spécialité informatique. Université René Descartes Paris V, 2005. – 301 p.

6. **Technologies** éducatives. – Режим доступу: <http://ressources.algora.org>.

Dunina I. M.

E-learning platforms at universities of France

In article the basic characteristics of e-learning platforms, possibilities of their use by participants of distance learning (the teacher, the student, the administrator) and features of a choice of a platform for the concrete institution are described. Also the short description of platforms which are used at universities of France is given.

Keywords: platform, cooperation, Internet, training equipment, interactivity, communications.

Відомості про автора

Дуніна Ірина Михайлівна – викладач кафедри романо-германських мов Горлівського державного педагогічного інституту іноземних мов. Основні наукові інтереси зосереджені навколо проблематики дистанційного навчання у Франції.